

AARHUS TEATER

•

CABARETSCENEN

PÅ KNÆ FOR LIVET

EN HALFDAN RASMUSSEN-CABARET

12. OKTOBER - 28. NOVEMBER 1995

PÅ KNÆ FOR LIVET

Af Halfdan Rasmussen

Samlet og iscenesat af Jørgen Heiner

Scenografi: Jørn Walsøe

Koreografi: Chris Blackwell

Pianist: Peter Beck

Lysdesign: Jens Holm Larsen

Skuespillere:

Elsebeth Steentoft

Charlotte Bøving

Morten Hauch-Fausbøll

Hother Bøndorff

Bue Wandahl

Premiere: 12. oktober

Forestillingsleder:

Suffli:

Afvikling lys:

Kostumer:

Kostumiere:

Frisør:

Teatermaler:

Rekvisitører:

Claus Mydtskov

Birte Haubek

Thomas van Norde/Jens Holm Larsen

Ingrid Brande

Hanne Gissel, Mehmet Hilmi

Britta Nygaard

Anne-Marie Kjær

Viggo Bay, Steen Jonassen

Chef lysdesigner:

Chef lys/lyd:

Scenemester:

Overregissør:

Teknisk chef:

Markedsføringschef:

Teaterchef:

Niels Emil Larsen

Jens Ravn

Kai Johansen

Steen Boutrup

Jørn Walsøe

Leif Due

Palle Jul Jørgensen

Foto fra afsluttende prøver:

Plakat og program layout:

Programredaktion:

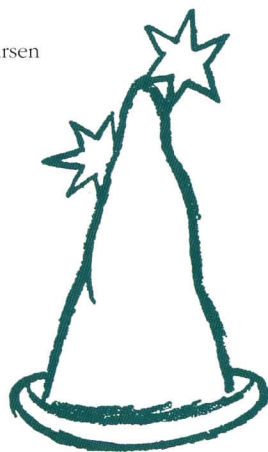
Tryk:

Jan Jul

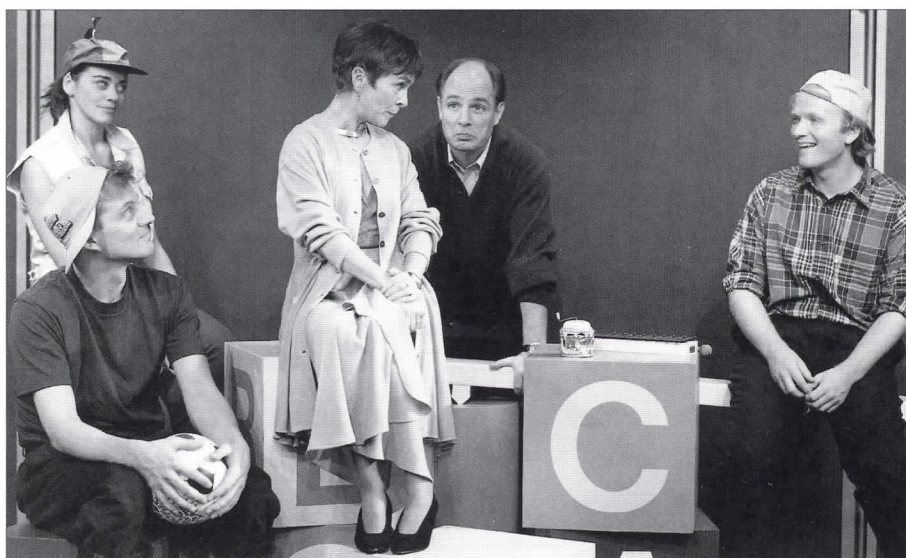
Smidstrup Grafisk Bureau

Jørgen Heiner og Leif Due

CC Print ApS 92

Forestillingens varighed: ca. 1 time 20 minutter incl. pause

Hovedsponsor for Aarhus Teater

House of PRINCE
ARTISTEN

I forgrunden Elsebeth Steentoft

HYLDEST TIL HALFDAN –

Af harme, i trods,
af retfærdighedstrang,
skrev du til os.

Der er ild i dit ord,
en flammende glød
for lighed på jord.

En fredelig kamp
med sprogbajonet,
mod støvlernes tramp.

En rystende hånd,
i et fremmed land,*
gav du mæle, ånd.

At frihed er til,
har du set i hvert barn,
frihed – hvis vi vil.

Du selv er et barn,
vugget på ordets
granvoksne arm.

Med små bitte rim
ændrer du verden,
planter et kim,

en glæde, en tro,
et tåreblændt smil, en
mulighed for at gro.

Tak for Mosters Mave,
tak for alvor – venlig
hilsen: Jordens Børnehave
Sten Kaalø (1995)

I forgrunden Charlotte Bøving

METAMORFOSE

Engang var vi fimrende
kravl og kryb.
Nu dumper de affald
på havets dyb
og lagrer i gruber
af salt og bly
de stoffer som gør os
til kryb påny.

Fremtiden er forbi (1985)

NOGET OM KONTAKT

Vil du opnå kontakt med det modsatte køn,
må du lære dig følgende regler, min søn:

Hvis du møder et pigebarn under de ti,
er det bolcher og bændellakrids hun kan li'!

Står der sytten i øjnenes stjærner, så vis
hende Glostrup som var det nat i Paris!

Er hun tyve og frejdig og lidt for erfar'n,
så fortæl, du har kendt Greta Garbo som barn!

Ser du tredve blå somre i øjnenes glans,
bør du byde de tredve blå somre til dans!

Er hun fyrre og færdig med fyrre, berøm
hendes kløgt, hendes krop, før hun mister sin drøm!

Blir hun tres eller firs eller mere, min ven,
er det bolcher og bændellakridser igen!

Lyriske Installationer (1958)

NOGET OM HELTE...

Der er nok som går og sysler
med at sprænge kloden væk.

Jeg vil ikke ha skærmydsler
og kanoner bag min hæk.

Mens de andre går og sveder
for at gi hinanden lak,
vil jeg pusle med rødbeder,
selleri og pastinak.

Tosserier (1955)

Alt vil modnes langsomt.

Alt skal genopstå.

Livet kommer til os

når vi tror derpå.

På knæ for livet (1948)

HVAD VIL DU VÆRE?

Hvad vil du være når du blir stor?

Kattekonger, kejser eller klodsmajor?

Kagekone, rejekælling, nissemand,

løvetæmmer, kræmmer, muffedissemænd,

nattevægter, skattenægter, brillemand,

rotteplager, pottemager, spillemænd,

Herremænd i Herning eller fruer i Paris?

... ..

Jeg vil være lykkelig

og glad som en gris!!

Pumpegris (1959)

PÅ KNÆ FOR LIVET

Noget om helte... (*Tosserier, 1955*)

(Melodi: Robert Norman)

Alle

BARNETS BILLEDVINDUE

Nattens Kurér (*På knæ for livet, 1948*)

Hittehattehættehuer/I kasse-matten/

En kælling og en kylling/

Trip - Trap - Trappesten (*Børnerim, 1964*)

Elsebeth/Hother

**Bue/Morten/
Charlotte**

Sikken et hus (*Kaspar Himmelspjæt, 1955*)

Forbudt land (*Hokuspokus, 1969*)

Himpegimpe (*Himpegimpe, 1957*)

Inde i min mosters mave

(*Kaspar Himmelspjæt, 1955*)

Min vintergæk (*Pumpegris, 1959*)

(*M; M. Jermiin Nissen*)

Opfinder Olsen fra opfinderland

(*Kaspar Himmelspjæt, 1955*)

Godmorgen sol! (*Børnerim, 1964*)

Jeg bor i villa "Landro" (*Pumpegris*)

(*M; M. Jermiin Nissen*)

Theodor fra Sværtegade

(*Kaspar Himmelspjæt, 1955*)

Jeg har munden fuld af tænder

(*Himpegimpe, 1957*)

Hvad vil du være? (*Pumpegris, 1959*)

Noget om lykke (*Tosserier, 1956*)

(*M; M. Jermiin Nissen*)

Børn leger krig (*Aftenland, 1950*)

Og det var Hans (*Og det var det, 1977*)

Og det var ham Svenner fra smøgen (–)

(*M; Tom Nagel Rasmussen*)

Og det var wienerbarnet Merry (–)

Og det var onkel Julius (–)

Og det var lærer Ørnebjerg (–)

Noget om mutationer (*Tosserier, 1953*)

(*M; M. Jermiin Nissen*)

Morten

Charlotte

Hother

Elsebeth

Bue

Morten

Charlotte

Alle

Hother

Elsebeth

Morten

Bue

Elsebeth

Charlotte

Hother

Alle

KRIGENS BILLEDVINDUE

Stjærnen (*Forventning, 1951*)

Vi kan herske (*Fremtiden er forbi, 1985*)

Vi går i flok bag hvert sit flag

(*På knæ for livet, 1948*)

Det ligger i din hånd (*Fremtiden er forbi, 1985*)

I som kæmper... (*Med solen i ryggen, 1963*)

Løv (*Forventning, 1951*)

Sværdet er ikke mit våben

(*På knæ for livet, 1948*)

Jeg frygter ikke – (*Aftenland, 1950*)

Soldat eller menneske?

(*Soldat eller menneske, 1941*)

Øjnene (*Aftenland, 1950*)

Metamorfose (*Fremtiden er forbi, 1985*)

Elsebeth

Charlotte

Morten/Bue

Hother

Elsebeth

Morten

Bue

Charlotte

Alle

Elsebeth

Hother

KUNSTENS BILLEDVINDUE

Noget om det fuldkomne... (Tosserier, 1954) (M: M. Jermiin Nissen)	Bue
Noget om skønhed i forfald... (Tosserier, 1951)	Hother
Noget om privat initiativ (Tosserier, 1952)	Bue
Noget om en kværulant... (Tosserier, 1952) (M: M. Jermiin Nissen)	Morten
Noget om erhvervssygdomme (Tosserier, 1951)	Hother
Noget om den nøgne sandhed (Tosserier, 1952)	Elsebeth
Noget om søde og sprøde (Tosserier, 1957) (M: M. Jermiin Nissen)	Charlotte
Noget om digterkvaler (Tosserier, 1956)	Hother

PAUSE

KÆRLIGHEDENS BILLEDVINDUE

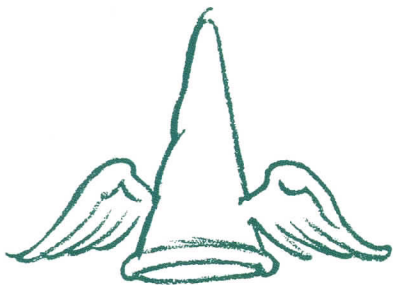
Noget om livsforløb (Tosserier, 1955)	Bue/Charlotte
Først var de tøse (Julekalender for voksne, 1965)	Hother
Noget om gartneri (Tosserier, 1951) (M: M. Jermiin Nissen)	Bue
Og det var det evige spørgsmål (Og det var det, 1977)	Morten
Noget om kontakt (Lyriske installationer, 1958) (M: M. Jermiin Nissen)	Elsebeth
Noget om strøm (–)	Morten
Maja Budeia (Pumpegris, 1959) (M: M. Jermiin Nissen)	Charlotte
Noget om noget ærgerligt (Tosserier, 1952)	Hother
Noget om at finde forståelse (Tosserier, 1952)	Bue
Noget om det slemme skønne (Tosserier, 1955) (M: M. Jermiin Nissen)	Hother
Noget om hævnens sødme (Tosserier, 1956)	Bue
Puttemænd (Hokuspokus, 1969)	Charlotte
Sprællekoner (Julekalender for voksne, 1965)	Elsebeth
Noget om poesiens magt (Tosserier, 1955)	Hother
Og det var den vinter (Julekalender for voksne, 1965) (M: M. Jermiin Nissen)	Morten
Noget om talenter (Tosserier, 1956)	Charlotte
Noget om en pige med musik i (Tosserier, 1957)	Elsebeth
Noget om livets rekrutskole (Tosserier) (M: M. Jermiin Nissen)	Morten
Noget om at gå for vidt (Tosserier, 1957)	Bue
Noget om dr. Jekyll og mr. Hyde (Tosserier, 1954) (M: M. Jermiin Nissen)	Hother
Man kalder det... (Regnens harpe, 1990)	Elsebeth
Tilegnelse (På knæ for livet, 1948) (M: Charlotte Bøving)	Charlotte/Elsebeth
Kvinde (Julekalender for voksne, 1965)	Bue/Hother/ Morten
Noget om kraft (Lyriske installationer, 1958) (M: M. Jermiin Nissen)	Charlotte
Den glæde vi fandt (Aftenland, 1950)	Elsebeth
Noget om helte (Tosserier, 1955) (M: M. Jermiin Nissen)	Alle

EN LEGENDE TRYLLEKUNSTNER –

Imellem protesten, sorgen, alvoren i hans forfatterskab og den store lattermildhed, er der et spænd, større end noget andet sted i det 20. århundredes danske litteratur. Nogen modsætning er der ikke! Fra alle hans omfattende produktions skiftende udtryk løber linjerne imod en inderste kerne af respekt for det groende liv og stille undren. I et af de børnerim, hvor den verdslige salmedigter tager den legende tryllekunstner i hånden, er den sandhed skrevet ind, som kan forstås af ethvert barn i landet:

Den stærkeste mand i verden
kan bære en flodhest i tænderne
og løfte en sporvogn fra skinnerne
imens han klapper i hænderne.
Men sætte en blomst på et lille strå
og farve den vældige himmel blå
og skænke min søster en mælketand –
det evner han ikke, den stærke mand!

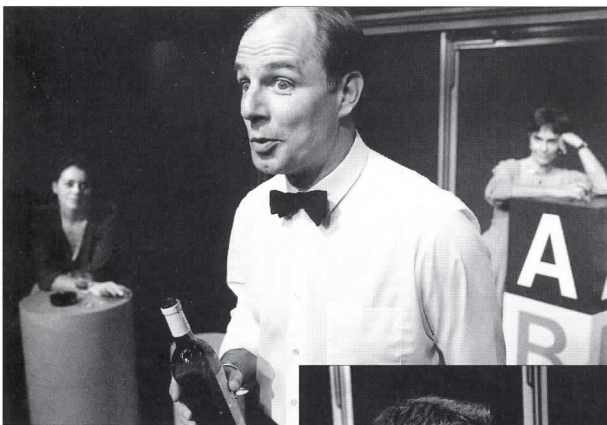
Jørgen Johansen (1981)

DE SKABENDE KRÆFTER –

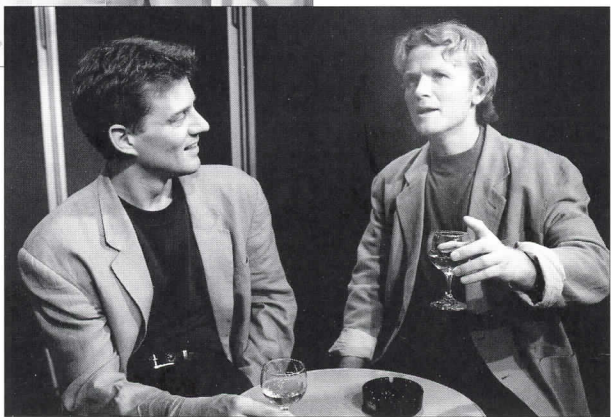
Gennem hele Halfdan Rasmussens lyriske produktion gaar en bekendelse til det frie menneske og den fredelige vækst. Han tror paa de skabende kræfter i mennesket, og han vender sig kampberedt mod alle forsøg paa at begrænse dets muligheder.

Jobannes Møller (1957)

Hotter Bøndorff

Bue Wandahl

Morten Hauch-Fausbøll

DA HALFDAN FIK AARESTRUP-MEDALJEN

– Jeg takker her for ære og medalje
og finder, at i denne sammenhæng
er pengene en virkningsfuld detalje.

TOSSERIER ER OGSÅ SATIRE –

– Det generer mig ikke en kæft at lave tosserier eller børnerim, jeg bliver bare nedtrykt, naar en mand kommer hen til mig paa et værtshus og siger: Naa, det er dig med tosserierne og røber, at han ikke kender noget til mine andre digte, hvori jeg prøver at sige tingene paa en anden maade. Jeg prøver i tosserierne at sige det samme som i mine alvorlige digte. Faren ved tosserierne er blot, at mange kun hæfter sig ved det morsomme i dem og ikke ved det satiriske.

Halfdan Rasmussen

EN DIGTER FRA VIRKELIGHEDENS TOSSERIER –

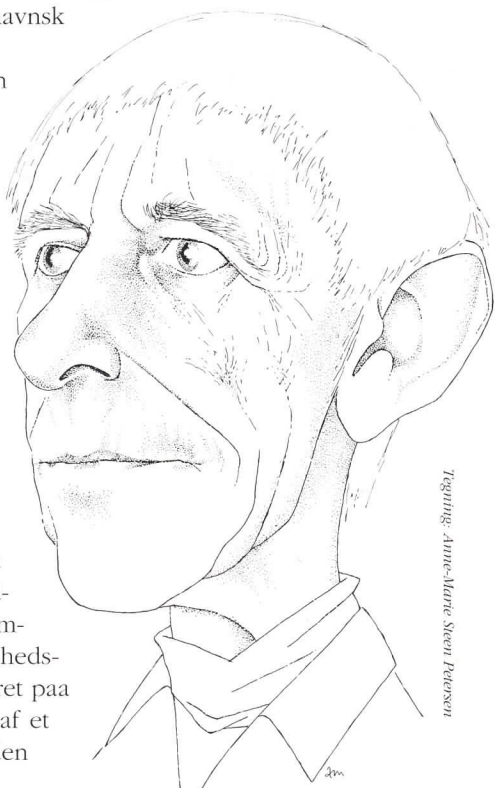
Halfdan Rasmussen er en af de yderst faa digtere fra fyrrerne, der tilhører arbejderklassen.

Han er født i 1915. Hans universiteter var Roskilde Arbejderhøjskole og Den internationale Højskole i Helsingør og saa det store universitet, der hedder Københavns gader hvor man kan lære en hel del af virkelighedens tosserier at kende, naar man slentrer rundt i dem som arbejdsløs. Undertiden var han dog noget: kontor-assistent, cyklende svajer eller piccolo, og under den spanske borgerkrig var han medarbejder ved det syndikalistiske ugeblad "Arbejdet". Politisk var han altsaa venstreorienteret og en vred mand med en typisk københavnsk humor.

Vitalitet er der i ham, ellers var han vel ikke i 1941, under besættelsen, debuteret med en digtsamling med den udfordrende titel "Soldat eller menneske". Talent var der i den, og hvor han stod, var der ingen tvivl om:

*Jeg elsker hvert levende kræ
og hader hver dræbende kugle,
hver trampende, blodgal soldat.
Min gud er de dunede fugle,
der bor i det kronede træ.*

En digtsamling med en saadan titel og en saadan strofe og en tro paa mennesket uden uniform maatte nødvendigvis føre Halfdan Rasmussen sammen med digteren Morten Nielsen, frihedskæmperen, der med uvilje tog ansvaret paa sig og tog vaaben i haand og døde af et vaadeskud under en vaabenøvelse den 30. august 1944.

Tegning: Anne-Marie Søren Petersen

Halfdan Rasmussen har arbejdet med det enkelte ord. Han har vejet det, og da han baade har skepsis og humor, giver hans kritiske brevvægt store udslag. Han nærer en prisværdig mistænksomhed over for de store ord. Han kan skrive: "Barnet ved dit bryst er slægtens fremtid" men saa tilføjer han: "Sagt banalt og uden dyre ord", saa man ved, at han staar inde for, hvad han har sagt.

Og selv om han tilhører arbejderklassen, kunne han netop i kraft af sin erfaring og sin ærlighed hæve fattigdommen op, saa den blev mere end socialbitter; den blev menneskelig bitter; men utroligt nok: den sang.

Tom Kristensen (1954)

ERNST CLAUSEN (1921 - 1965)

Forestillingens plakater og programvignetter er lånt fra tegneren Ernst Clausens omslag og illustrationer til den første samling TOSSERIER.

Ernst Clausen illustrerede bl.a. Halfdan Rasmussens børnebøger TULLERULLE TAPPENSTREG (1949), LANGE PETER MADSEN (1950), DEN LILLE FRÆKKE FREDERIK (1951) og TOSSERIER (1. og 2. samling, 1951 og 1952), samt digtene fra deres fælles Grækenlandsrejse TORSO (1957).

Sammen redigerede de lyriktidsskriftet HVEDEKORN i begyndelsen af 1950'erne, og Ernst Clausen var desuden redaktør for 50-års hyldesten – HILSEN TIL HALFDAN (1965). Ved Ernst Clausens død skrev digteren et smukt mindedigt – "Skoven har lukket sig bag din ryg" – som er medtaget i 80-års fødselsdagsbogen HALFDAN RUNDT (1995).